

Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae
Rok 21, Nr 1/2017, tom II
Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

**W poszukiwaniu determinant i uwarunkowań
wysokiej efektywności organizacji: teoria i praktyka**

Marcin Banaszek¹

OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ PRZEDSIĘBIORSTWA NA PRZYKŁADZIE FIRMY HANDLOWO-USŁUGOWEJ ROLMET SPÓŁKA JAWNA

Streszczenie: Artykuł przedstawia teoretyczny i praktyczny aspekt analizy finansowej przedsiębiorstwa. Prezentuje istotę, przedmiot oraz zakres stosowania analizy finansowej. Ukazuje wybrane wskaźniki finansowe i wskazuje na istotność analizy kondycji finansowej przedsiębiorstwa, dzięki której przedsiębiorstwa mogą sprawdzić obecną kondycję finansową i na podstawie której kierownictwo może podejmować decyzję by obecną kondycję zachować lub poprawić. Celem artykułu jest analiza sytuacji finansowej Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna. Przedmiotem działalności firmy są wyroby hutnicze. Analiza obejmuje okres od 2007 do 2015 r.

Słowa kluczowe: analiza finansowa, wskaźniki finansowe, finanse przedsiębiorstwa

Wstęp

Zachodzące zmiany w warunkach gospodarowania i konkurowania stawiają przed kierownictwem firm coraz większe wymagania. Każda organizacja chciałaby wiedzieć jaka jest jej sytuacja finansowa i w tym celu wykorzystywane są narzędzia pozwalające na uzyskanie bieżących informacji na temat prawidłowości rozwoju danej jednostki, które pozwalają na podjęcie decyzji wpływających na funkcjonowanie organizacji oraz określić jej dalszy rozwój. Analiza wskaźnikowa jest szczególnie ważna dla kierownictwa przedsiębiorstwa, ponieważ na podstawie sprawozdań finansowych jednostki pozwala na obliczenie odpowiednich miar, następnie dokonaniu ich porównania na przełomie lat lub na tle konkretnej branży². Dzięki czemu kierownictwo ma wgląd w obecny stan finansowy przedsiębiorstwa i może

¹ Banaszek Marcin, student, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Zarządzania.

² L. Bednarski, *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2007, s. 76.

podejmować decyzje. Celem artykułu jest analiza sytuacji finansowej Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna. Przedmiotem działalności firmy są wyroby hutnicze. Analiza obejmuje okres od 2007 do 2015 r.

Analiza finansowa przedsiębiorstwa – ujęcie teoretyczne

Przystępując do analizy finansowej danego przedsiębiorstwa warto wyjaśnić na początku czym jest analiza finansowa. Według Gołębiowskiego i Tłaczały analiza finansowa to pewien sposób rozumowania, który jest wymagany dla prawidłowego zrozumienia działalności gospodarczej przedsiębiorstwa, jego branży, przedstawionych w sprawozdaniu finansowym wyników oraz różnych rodzajów ryzyka³. Natomiast W. Gabrusiewicz definiuje analizę finansową jako część analizy ekonomicznej, która pozwala ocenić efektywność działalności przedsiębiorstwa, a także jego sytuację finansową i majątkową⁴. Istota analizy finansowej opiera się na współzależności efektywności działalności danego przedsiębiorstwa z jego sytuacją finansową oraz majątkową. Im efektywność większa, tym sytuacja finansowa przedsiębiorstwa staje się lepsza. Kiedy efektywność maleje wówczas zaczynają się pojawiać problemy z finansami w przedsiębiorstwie. Najważniejszym celem dokonywania analizy finansowej przedsiębiorstwa jest wskazanie związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy zachodzącymi zjawiskami ekonomicznymi oraz wskazanie sposobu postępowania na przyszłość⁵.

Należy pamiętać, że informacje, które bezpośrednio wynikają ze sprawozdania finansowego mogą tylko w małym stopniu pomóc w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Do skutecznego zarządzania należy wykorzystywać dane z odpowiednio dobranych wskaźników. Dzięki wskaźnikom finansowym możliwa jest interpretacja sprawozdań finansowych, a także syntetyczna ocena kondycji finansowej danego przedsiębiorstwa⁶. Zatem analiza finansowa umożliwia dokonanie oceny minionej, teraźniejszej oraz przyszłej działalności przedsiębiorstwa⁷.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że analiza finansowa to nie tylko narzędzie zarządzania, może być ona również rozumiana jako dokument powstały w rezultacie zastosowania metod badawczych, który zmierza do postawienia diagnozy gospodarczej⁸. Przeprowadzenie analizy finansowej danego przedsiębiorstwa pozwala na wybór najkorzystniejszych opcji przy podejmowaniu decyzji, a także pozwala na szybką interwencję w przypadku niekorzystnych zmian rzeczywistości.

³ G. Gołębiowski, A. Tłaczała, *Analiza finansowa w teorii i w praktyce*, Difin, Warszawa 2009, s. 87-95.

⁴ W. Gabrusiewicz, *Podstawy analizy finansowej*, PWE, Warszawa 2007, s. 18.

⁵ T. Jachna, M. Sierpińska, *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014, s. 11.

⁶ M. Sierpińska, T. Jachna, *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, PWN, Warszawa 1999, s. 78.

⁷ W. Gabrusiewicz, *Rozwój przedsiębiorstw przemysłowych i jego ocena w gospodarce rynkowej*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 1992, [za:] W. Gabrusiewicz, *Podstawy analizy...*, *op.cit.*, s. 19.

⁸ K. Stępień, *Rentowność a wypłacalność przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2008, s. 76.

Taka forma oceny pozwala przedsiębiorcom na pewnego rodzaju poczucie bezpieczeństwa, które wynika z możliwości szybkiego reagowania na zmieniające się warunki⁹.

Analiza wyników badań empirycznych

Na podstawie udostępnionych danych ze sprawozdań finansowych przedsiębiorstwa wykonano obliczenia podstawowych wskaźników finansowych w celu dokonania analizy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Wskaźniki zostały przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1. Wskaźniki finansowe przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego Rolmet Spółka Jawna

Wskaźniki finansowe / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wskaźnik bieżącej płynności	1.76	1.82	1.82	1.54	1.43	1.55	1.49	1.44	1.58
Wskaźnik szybki płynności	0.97	1.04	1.05	0.82	0.72	0.57	0.58	0.62	0.57
Wskaźnik rentowności majątku (ROA)	10.56%	14.74%	1.92%	10.19%	5.40%	5.90%	7.28%	5.88%	5.39%
Wskaźnik rentowności kapitału (ROE)	18.24%	24.07%	3.20%	18.01%	10.40%	10.10%	13.37%	5.85%	7.16%
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	2.16%	3.13%	0.50%	2.62%	1.28%	1.38%	2.06%	1.94%	1.83%
Marża z zysku operacyjnego	2.37%	3.37%	0.64%	3.13%	1.63%	1.70%	2.26%	2.15%	2.03%
Obrót zapasów	14.84	15.69	14.09	12.46	12.42	10.60	8.60	3.72	5.01
Obrót należności	12.90	12.50	11.68	12.43	14.25	20.38	14.67	5.38	9.66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa.

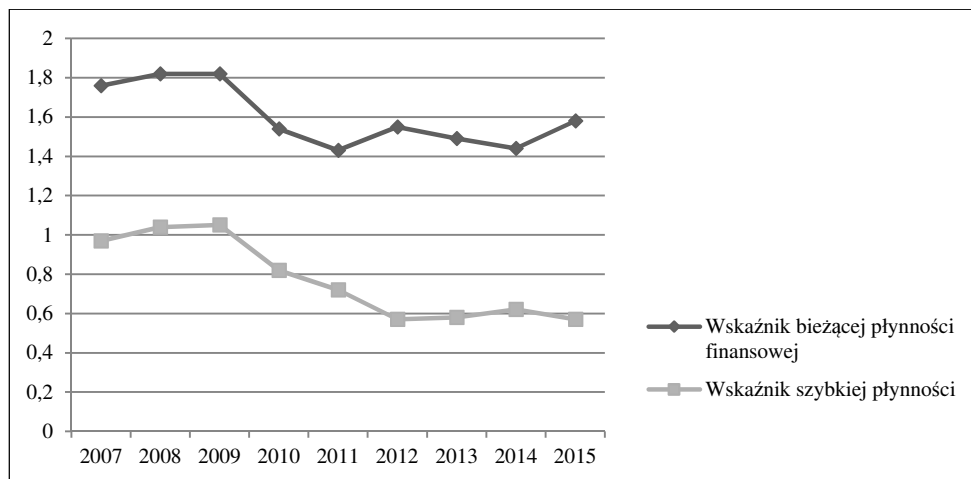
Płynność finansowa danego przedsiębiorstwa to jego zdolność do wywiązania się z bieżących zobowiązań. Korzystna sytuacja firmy pod względem płynności pozwala jej na uzyskanie funduszy umożliwiających wykorzystanie okazji do inwestowania oraz reagowania na niebezpieczeństwo związane z jej działaniem. Wskaźniki płynności finansowej pozwalają zmierzyć w jakim stopniu przedsiębiorstwo jest w stanie spłacić zadłużenie¹⁰.

Biorąc pod uwagę dane zawarte w tabeli 1 i na rysunku 1 da się zauważyć, że Firma Handlowo-Usługowa Rolmet Spółka Jawna największą wartość wskaźnika bieżącej płynności finansowej osiągnęła w latach 2008-2009, gdzie wartość tego

⁹ W. Bień, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2011, s. 79.

¹⁰ M.R. Tyran, *Wskaźniki finansowe*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004, s. 105.

wskaźnika kształtowała się na poziomie 1,82. Od roku 2009 odnotowano tendencję spadkową tego wskaźnika, co mogło być spowodowane obniżeniem się wartości aktywów obrotowych. Jednak wielkość wskaźnika bieżącej płynności finansowej w kolejnych latach kształtowała się na poziomie pożądanym, czyli 1,2-2.

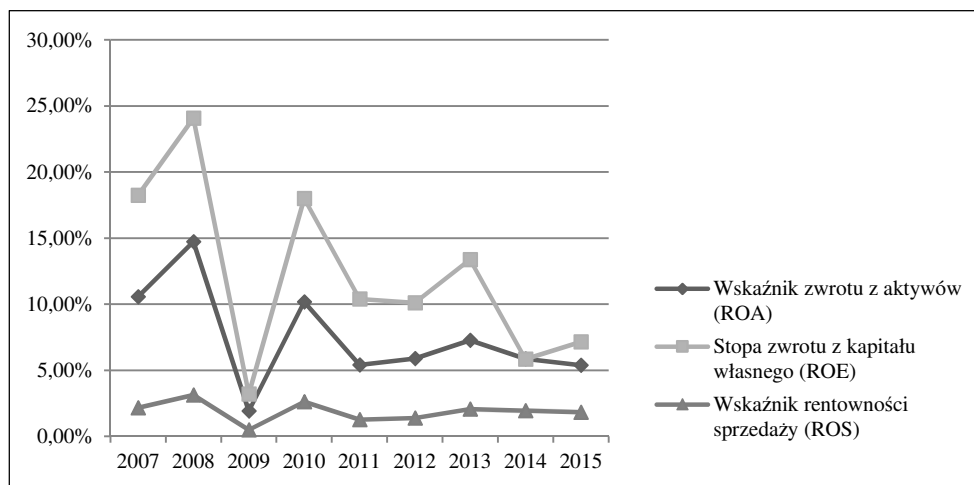
Rysunek 1. Wartość wskaźników płynności Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźnik szybkiej płynności finansowej prezentuje relację aktywów płynnych do zobowiązań krótkoterminowych. Wskaźnik ten mierzy natychmiastową zdolność firmy do spłaty długów¹¹.

Z przedstawionych danych firmy Handlowo-Usługowa Rolmet Spółka Jawna wynika, że wartość aktywów o wysokim stopniu płynności jest niewystarczająca do uregulowania wymagalnych zobowiązań. Tylko w latach 2008 i 2009 firma była zdolna do spłaty długów. W pozostałych latach wartość tego wskaźnika była niższa niż 1, co oznacza brak zdolności przedsiębiorstwa do spłaty zobowiązań. Wskaźnik płynności finansowej osiągnął najniższe wartości w latach 2012-2015. Wpływ na to mogły mieć zapasy w magazynie, które z roku na rok wzrastają. Przedsiębiorstwo utrzymuje niski poziom gotówki w kasie i na rachunkach bankowych, co wpływa na wydłużenie spłaty zobowiązań krótkoterminowych. Aby zmianie uległa bieżąca sytuacja firmy należy w pierwszej kolejności zmniejszyć zapasy w magazynie, co poprawi wskaźnik szybkiej płynności. Dzięki temu przedsiębiorstwo zwiększy poziom gotówki, a to z kolei przełoży się na spłatę zobowiązań krótkoterminowych.

¹¹ *Ibidem*, s. 106.

Rysunek 2. Wartość wskaźników rentowności Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźnik rentowności majątku (ROA) określa stosunek wielkości zysku netto, wypracowanego przez dane przedsiębiorstwo, do wartości zaangażowanego w firmie majątku. Pozwala określić czy przedsiębiorstwo efektywnie potrafi zarządzać swoim majątkiem. Im wyższy jest poziom rentowności aktywów, tym lepsza sytuacja finansowa firmy.

W przedsiębiorstwie Handlowo-Usługowym Rolmet Spółka Jawna udział zysku netto w aktywach ogółem był najwyższy w roku 2008 i wyniósł 14,74%. Rok później udział ten gwałtownie zmniejszył się i wyniósł 1,92%, co świadczy o niekorzystnej sytuacji finansowej badanej organizacji. Przedsiębiorstwo nie potrafiło efektywnie zarządzać swoim majątkiem.

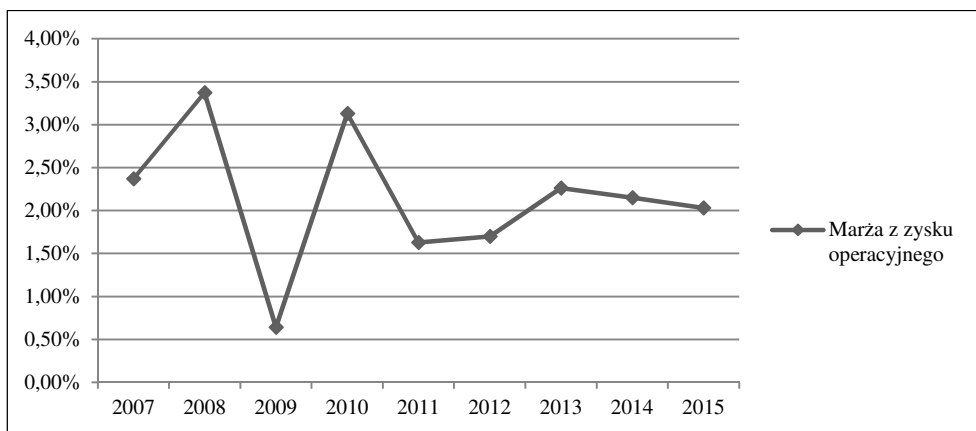
Wskaźnik rentowności kapitału (ROE) informuje o stopniu zyskowności zainwestowanych w firmie kapitałów własnych. Im wyższa wartość wskaźnika zawrotu kapitału własnego, tym przedsiębiorstwo znajduje się w korzystniejszej sytuacji finansowej¹².

Udział zysku netto w kapitale własnym najwyższy był w roku 2008 i wyniósł 24,07%. Oznacza to, że każde 100 zł zaangażowane w kapitał tego przedsiębiorstwa przynosiło 24,07 zł zysku netto. Pożądana jest wysoka wartość tego wskaźnika, ponieważ wyższa efektywność kapitału własnego stwarza możliwości uzyskania wyższych dywidend, a także dalszego rozwoju firmy. Najniższy udział zysku netto w kapitale własnym był w roku 2009 wartość wskaźnika rentowności kapitału wyniósł 3,20%.

¹² B. Kotowska, A. Uziębło, O. Wyszowska-Kaniewska, *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, Cedewu, Warszawa 2013, s. 91.

Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS) świadczy o zyskowności lub też o deficytowości sprzedaży, prezentuje relację zysku netto do przychodów ze sprzedaży. Określa efektywność finansową w stosunku do przychodów ze sprzedaży. *Im niższy jest wskaźnik, tym większa wartość sprzedaży musi być zrealizowana dla osiągnięcia określonej kwoty zysku. Większa wartość tego wskaźnika oznacza korzystniejszą kondycję finansową przedsiębiorstwa*¹³.

Najwyższą wartość wskaźnika rentowności sprzedaży odnotowano w roku 2008, gdzie jego wartość wynosiła 3,13%. Oznacza to, że na każde 100 zł przychodów ze sprzedaży przypadało 3,13 zł zysku netto. Rok później nastąpił gwałtowny spadek udziału zysku netto w przychodach ze sprzedaży. W latach późniejszych wartość tego wskaźnika utrzymuje się na niskim poziomie.

Rysunek 3. Wartość marży z zysku operacyjnego Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna

Źródło: Opracowanie własne.

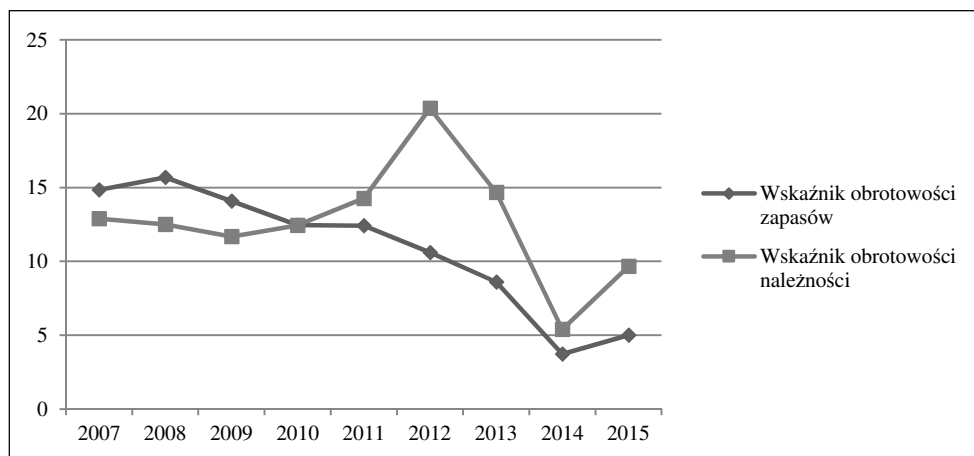
Marża z zysku operacyjnego określa jak duża część zysków ze sprzedaży pozostaje w przedsiębiorstwie po zapłaceniu kosztów zmiennych produkcji (takich jak wynagrodzenia pracowników, materiały), ale przed opłaceniem kosztów długu i podatków¹⁴. Większa wartość tego wskaźnika może świadczyć o silnej marce spółki oraz o posiadaniu umiejętności utrzymywania kosztów zmiennych na niskim poziomie. Natomiast spadek wartości tego wskaźnika może świadczyć o złej polityce cenowej firmy lub o niekontrolowanym wzroście kosztów. Spadek marży operacyjnej może również być spowodowany pojawieniem się na rynku konkurencji, która zaczyna prowadzić wojnę cenową¹⁵.

Wskaźniki produktywności inaczej sprawności działania pozwalają ocenić funkcjonowanie gospodarowania zasobami majątkowymi przedsiębiorstwa.

¹³ *Ibidem*, s. 90.

¹⁴ M.R. Tyran, *Wskaźniki...*, *op.cit.*, s. 31.

¹⁵ *Ibidem*, s. 31-33.

Rysunek 4. Wartości wskaźników produktywności Firmy Handlowo-Usługowej Rolmet Spółka Jawna

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźnik obrotowości zapasów pozwala na wyznaczenie liczby obrotów, którą dokonały zapasy w ciągu roku. W przedsiębiorstwie pożądana jest wysoka lub rosnąca wartość tego wskaźnika. Małe zapasy mogą sprzyjać oszczędnemu gospodarowaniu oraz zmniejszeniu kosztów utrzymania zapasów. Jednak jeśli poziom zapasów jest zbyt niski, może nastąpić zachwianie rytmiczności produkcji i sprzedaży. Warto jednak pamiętać, że w niektórych przypadkach takich jak np. z przyczyn spekulacyjnych, gdy prognozowane są podwyżki cen danego asortymentu uzasadnione jest utrzymywanie wysokiego poziomu stanu zapasów¹⁶.

Największy obrót zapasy dokonały w roku 2008. Od 2008 roku do 2014 r. odnotowuje się spadek wartości wskaźnika, co zasługuje na negatywną ocenę. W roku 2015 nastąpił niewielki wzrost wartości tego wskaźnika.

Wskaźnik obrotowości należności informuje o średnim czasie trwania jednego obrotu należności, czyli o średniej liczbie dni, która upływa od chwili powstania należności do momentu jej uregulowania przez partnera. Niski lub malejący poziom wskaźnika ocenia się pozytywnie, ponieważ oznacza to szybszy dopływ środków pieniężnych do firmy¹⁷.

Należności największy obrót dokonały w roku 2012. Od 2009 roku można zaobserwować wzrost wartości tego wskaźnika, natomiast od 2012 nastąpił radykalny spadek.

Podsumowanie

Analiza sytuacji finansowej pełni istotną rolę w każdym przedsiębiorstwie. Ukazane dzięki niej miary poszczególnych dziedzin działalności gospodarowania dają podstawę

¹⁶ W. Gabrusewicz, *Podstawy analizy finansowej*, PWE, Warszawa 2002, s. 241.

¹⁷ M. Zaleska, *Ocena kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa przez analityka bankowego*, SGH w Warszawie, Warszawa 2002, s. 70.

do oceny minionej działalności, przedstawienia terażniejszej sytuacji finansowej oraz umożliwiają podejmowanie decyzji w przyszłości.

Po dokonaniu analizy sytuacji finansowej Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego Rolmet Spółka Jawna ujawnia się spadkowa tendencja poziomu wskaźnika bieżącej płynności, która powinna być potraktowana przez kierownictwo przedsiębiorstwa jako sygnał ostrzegawczy przed utratą płynności. Zwłaszcza, że wartość aktywów o wysokim stopniu płynności kształtuje się od 5 lat poniżej jedności, co oznacza brak zdolności przedsiębiorstwa do spłaty zobowiązań. Tylko w latach 2008 i 2009 badane przedsiębiorstwo było zdolne do spłaty długów. Niepokojący jest również trend spadkowy wskaźników rentowności, a w szczególności stopa zwrotu z kapitału własnego.

Bibliografia:

- Bednarski L., *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2007.
Bień W., *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2011.
Gabrusewicz W., *Podstawy analizy finansowej*, PWE, Warszawa 2002.
Gołębiowski G., Tłaczała A., *Analiza finansowa w teorii i w praktyce*, Difin, Warszawa 2009.
Jachna T., Sierpińska M., *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
Kotowska B., Uziębło A., Wyszowska-Kaniewska O., *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, Cedewu, Warszawa 2013.
Sierpińska M., Jachna T., *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, PWN, Warszawa 1999.
Stępień K., *Rentowność a wypłacalność przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2008.
Tyran M.R., *Wskaźniki finansowe*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004.
Zaleska M., *Ocena kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa przez analityka bankowego*, SGH w Warszawie, Warszawa 2002.

Abstract

Assessment of the financial company on the example of shopping Service Rolmet General Partnership

The article presents the theoretical and practical aspects of financial analysis of the company. It presents the essence, the subject and scope of the financial analysis. Distributed selected financial ratios and indicates the importance of the analysis of the financial condition of the company, through which the company can see the current financial situation and on the basis of which management may decide to keep the current condition or to improve. The aim of the article is to analyze the financial situation of the company Trade and Service Company Rolmet General Partnership. The business of the company are steel products. The analysis covers the period from 2007 to 2015.

Keywords: financial analysis, financial ratios, finance companies